

Юрій ТКАЧ

старший викладач кафедри
цивільного та кримінального права
та процесу Чорноморського
національного університету
імені Петра Могили
(м. Миколаїв, Україна),
кандидат юридичних наук

Павло СОКОЛОВ

здобувач вищої освіти за першим
(бакалаврським) рівнем
спеціальності 081 Право
Міжнародного класичного
університету імені Пилипа Орлика,
(м. Миколаїв, Україна)

**ІННОВАЦІЙНІ КОНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОДАТКУ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ГРОМАДЯН ТА ІНШИХ
СОЦІОСУБ'ЄКТІВ У КОНТЕКСТІ ДІЇ ПРИНЦИПУ
ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА: ЧАСТИНА 6**

З метою реалізації інноваційних підходів щодо докорінного реформування сутності, функцій та системи антиделіктних органів та відповідного забезпечення дотримання правового статусу громадян та інших соціосуб'єктів у контексті неухильної дії принципу верховенства права відповідно до вимог ч. 1 ст. 8 Конституції України [3] та п. 57 розд. IV Доповіді Венеціанської комісії «Верховенство права» [1] О.А. Кириченко та інші представники наукової школи юриспруденції професора Аланкіра розробили інноваційні редакції 13 статей перспективного Конституційного кодексу України, а також будь-якої іншої країни світу [2, с. 68–84], з яких у даній публікації більш доцільно спричинити подальшу наукову апробацію наступну :

XI. «П'ять ступенів неприпустимості погіршення змісту та/або обсягу правового статусу соціосуб'єктів»:

«Неприпустимість при прийнятті нових правових актів або внесення до них змін або доповнень погіршення змісту та/або обсягу правового статусу соціосуб'єктів будується на визнанні в державі та неухильному дотриманні принципу верховенства права та має такі шаблі захисту:

1. Перша ступінь абсолютної неприпустимості погіршення змісту та/або обсягу проявів правового статусу людини, що належать до категорії найвищих соціальних цінностей, сутність якої полягає в тому, що за жодних, навіть інших виняткових, обставин не допускається при прийнятті правових актів або внесенні до них змін або доповнень, у т. ч. і до

Конституційного кодексу та/або Кодексу конституційного судочинства України (як і іншої держави) додаткове погіршення змісту та/або обсягу тих проявів правового статусу людини, які визнані статтею X Конституційного кодексу України (як і іншої держави) найвищими соціальними цінностями із встановленням вичерпного переліку виняткових обставин, за наявності яких тільки можливе таке погіршення.

2. Другий ступінь відносної неприпустимості за звичайних обставин погіршення змісту та/або обсягу правового статусу соціосуб'єктів, сутність реалізації якого полягає в тому, що за відсутності належним чином обґрунтованих виняткових обставин не допускається при прийнятті правових актів або внесенні до них змін та/або доповнень погіршення змісту та/або обсягу правового статусу фізичних та/або юридичних осіб, держави та/або міждержавних утворень.

3. Третій ступінь допустимості лише виняткового і лише тимчасового погіршення змісту та/або обсягу проявів правового статусу соціосуб'єктів, що не належать до категорії вищих соціальних цінностей, сутність якого полягає в тому, що у разі обґрунтування парламентом наявності належних виняткових обставин допускається при прийнятті правових актів або внесення до них змін або доповнень, у т. ч. до Конституційного кодексу України та/або Кодексу конституційного судочинства України (так само іншої держави), погіршення змісту та/або обсягу правового статусу фізичних та/або юридичних осіб та/або держави та/або міждержавної освіти з обов'язковою вказівкою на тимчасовість такого погіршення та на його обов'язкове послаблення або взагалі припинення дії у міру відповідного послаблення чи припинення дії зазначених виняткових обставин.

У разі своєчасного невнесення змін до правового акту або до раніше внесених до нього змін та/або доповнень, у т. ч. до Конституційного кодексу та/або Кодексу конституційного судочинства України (так само іншої держави), які відповідним чином послаблюють або припиняють дію такого погіршення, всі соціосуб'єкти повинні застосовувати первинну редакцію правового регулювання відповідних правовідносин, а Генеральна прокуратура України (так само іншої держави) зобов'язана негайно за своєю ініціативою та/або іншими соціосуб'єктами обґрунтувати фактичну відсутність послаблення або припинення дії відповідних виняткових обставин або скасувати відповідне становище правового акта або змін та/або доповнень до нього, у т.ч. Конституційний кодекс та/або Кодекс конституційного судочинства України (так само іншої держави), що тільки виключно і лише тимчасово погіршувало за наявності певних виняткових обставин зміст та/або обсяг правового статусу тих чи інших соціосуб'єктів.

4. Четвертий ступінь абсолютної неприпустимості зворотної дії погіршення змісту та/або обсягу правового статусу соціосуб'єктів, сутність реалізації якого полягає в тому, що навіть у разі обґрунтування наявності належних виняткових обставин та необхідності внаслідок цього

тимчасового погіршення змісту та/або обсягу правового статусу фізичних та/або юридичних осіб та/або держави та/або міждержавної освіти при прийнятті правових актів або внесенні до них змін та/або доповнень, у т. ч. до Конституційного кодексу та/або Кодексу конституційного судочинства України (так само іншої держави), забороняється, т. ч. і за наявності цих або будь-яких інших виняткових обставин, зворотна дія таких, що погіршують утримання та/або обсяг правового статусу певних соціосуб'єктів певних положень правових актів або внесених до них змін та/або доповнень, у т. ч. та Конституційний кодекс та/або Кодекс конституційного судочинства України (так само іншої держави), тобто розповсюдження їх дії на відповідні вже розпочаті та продовжені між цими соціосуб'єктами правовідносини [4, с. 73].

Таке незаконне розповсюдження дії цих норм правових актів не тягне за собою жодних юридичних наслідків і мають бути застосовані ті положення норми правового акта або змін або доповнень до нього, у т.ч.), які існували на момент початку відповідних правовідносин між цими соціосуб'єктами, а прокуратура з власної ініціативи або інших осіб має порушити стосовно осіб, винних у такому незаконному розповсюдженні, судочинство із залученням їх до відповідного виду, характеру та ступеня суворості юридичної відповідальності [4, с. 73–74].

При цьому потрібно мати на увазі, що умисне порушення суб'єктом владних повноважень вимог норми будь-якого правового акта за відсутності обставин, що виключають антисоціальність даного діяння, означає заподіяння істотної шкоди, принаймні інтересам держави, а, отже, і вчинення суб'єктом владних повноважень таким чином певного посадового кримінального правопорушення, а скоєння у такій ситуації аналогічних діянь будь-якими іншими фізичними особами – кримінального правопорушення «Самовправність» [4, з. 74].

5. П'ятий ступінь абсолютної неприпустимості погіршення змісту та/або обсягу правового статусу соціосуб'єктів у порівнянні з відповідними правовідносинами згідно з правовим актом вищої юридичної сили, сутність якої полягає в тому, що вона діє за відсутності підстав на застосування будь-якого з перерахованих ступенів і за жодних, навіть виняткових обставин не допускає при прийнятті правових актів або внесення до них змін або доповнень подальшого погіршення змісту та/або обсягу правового статусу людини порівняно з відповідними правовідносинами згідно з правовим актом вищої юридичної сили, тобто певних їх положень та/або змін та/або доповнень до них:

– будь-якого конституційного (органічного) або поточного закону порівняно з відповідними положеннями Конституційного кодексу України та/або Кодексу конституційного судочинства України (як і іншої держави);

– будь-якого підзаконного правового акта порівняно з відповідними положеннями певного поточного та/або конституційного (органічного)

закону та/або Конституційного кодексу та/або Кодексу конституційного судочинства України (так само іншої держави);

– підзаконного правового акта певного суб'єкта владних повноважень порівняно з відповідними положеннями підзаконного правового акта суб'єкта владних повноважень вищого рівня та/або певного поточного та/або конституційного (органічного) закону та/або Конституційного кодексу України (так само іншої держави);

– будь-яких поточних рішень певного суб'єкта владних повноважень порівняно з відповідними положеннями підзаконного правового акта, прийнятого цим самим суб'єктом владних повноважень, та/або підзаконного правового акта суб'єкта владних повноважень вищого рівня та/або певного поточного та/або конституційного (органічного) або Конституційного кодексу України (і іншої держави).

Дача згоди на обов'язковість для України (і іншої держави) певних положень міжнародного правового акта, що суперечать відповідним положенням Конституційного кодексу та/або Кодексу конституційного судочинства України (і іншої держави) здійснюється парламентом тільки одночасно з процедурою внесення таких змін та/або доповнень до Конституційного кодексу та/або Кодексу конституційного судочинства України (як і іншої держави), які вже повною мірою узгоджуються з положеннями міжнародного правового акта та разом з цим не звужують порівняно з попередньою редакцією Конституційного кодексу та/або Кодексу конституційного судочинства України (так само іншої держави) зміст та/або обсяг правового статусу відповідних соціосуб'єктів.

Невиконання або неналежне виконання або виконання не в повному обсязі або неналежним чином зазначених вимог не поширює на національних соціосуб'єктів (постійно або тимчасово проживаючих на території держави громадян, осіб без громадянства та іноземців) дія ратифікованих парламентом відповідних положень Міжнародного правового акта» [4, с. 74].

1. Верховенство права. Доповідь, схвалена Європейською Комісією «За демократію через право» (Венеціанською Комісією) на 86-му пленарному засіданні. Венеція. 25 – 26 березня 2011 р. URL : [https://www.venice.coe.int/webformsdocuments/default.aspx?pdfid=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webformsdocuments/default.aspx?pdfid=CDL-AD(2011)003rev-ukr).

2. Кириченко О. А., Тунтула О. С., Ткач Ю. Д. Інновації юриспруденції в забезпеченні журналістської галузі права та медіабезпеки : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O., 2021. 98 с. URL : <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/40>.

3. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996, № 30, ст. 141, із змінами, згідно із законом України № 27-ІХ від 3 вересня 2019 р., ВВР, 2019, № 38, ст. 160. *Zakon.rada.gov.ua : веб-сайт*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

4. Тунтула А., Бондаренко О. Конституційні основи найбільш ефективного, раціонального та якісного дотримання, попередження порушення та максимально повного відновлення правового статусу фізичних осіб та інших соціосуб'єктів: частина третя. *Visegrad Journal on Human Rights*. Рецензовані закордонні видання. Братислава, Словенія. 2021. № 5. С. 71–76.